

31e jaargang nrs. 1 - 6 jan.-dec. 1981

Inhoud:

9 - buikpotigen	263 - 382
29 - varia maritima	401 - 402/412

ISSN 0165 - 8980

Administratie en redactie
Dr. Lelykade 39, 2583 CL Den Haag
telefoon 070 - 502528, giro 606100
Stichting Biologia Maritima

Jaargang 1981

Met u verzuchten we: eindelijk, het is zo ver. Ook jaargang 1981 is verschenen. We hopen slechts, dat de inhoud u wat vergevingsgezinder maakt ten aanzien van de vertraging.

Nog een paar opmerkingen. Om technische redenen zijn op de kleurplaten de nummers van de bladzijden niet vermeld; zij worden echter wel meegeteld, zodat de laatste bladzijde 382 is. Het eerstvolgende artikel in de rubriek buikpotigen zal dus beginnen met pagina 383.

Deze varia kunt u opbergen op de daarvoor opengehouden plaats. Weliswaar is indertijd rekening gehouden met 12 bladzijden, maar gelet op de reeds aanzienlijke omvang, is daarvan afgezien.

Het artikel over de Strombidae zal ook in boekvorm verschijnen; de kaft daarvan is u als extra toegezonden. Verdere gegevens over deze uitgave volgen binnenkort in de bijlage.

Bedreigde diersoorten

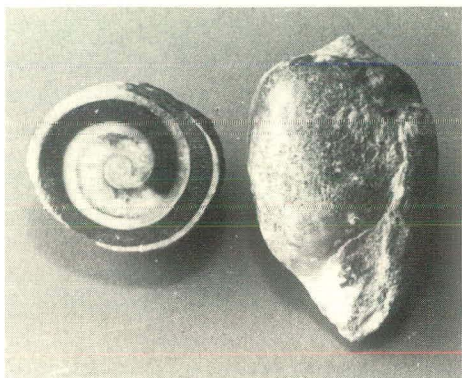
Bij Koninklijk besluit van 23 juli 1980 zijn als bedreigde uitheemse diersoorten aangewezen *Harpa costata* (L.), *Cypraea cribellum* Gaskoin en *Cypraea esontropia* Duclos. Dit betekent, dat in deze soorten niet mag worden gehandeld. Bent u de gelukkige bezitter van een van die soorten, maakt u zich dan geen zorgen. Niet het in een collectie hebben van deze soorten is strafbaar, maar het handelen. U mag zo'n exemplaar dus niet te koop aanbieden of verkopen.

Fossielen uit Brandenburg

Op een vakantie in Oostenrijk (Tirol) zag ik in diverse souvenirshops fossiele gastropoden, die te koop werden aangeboden. Bij navraag bleek het herkomstgebied van deze fossielen het dal van de Brandenberger Ache te zijn. Dit dal is een zijdal van het Inntal.

Na enige tijd zoeken zag ik op de bodem van een klein beekje nabij het plaatsje Brandenburg een door het water gladgepolijst stuk zandsteen. In deze zandsteen waren prachtige doorsneden van gastropoden te zien. Het zandsteenpakket bleek echter zo hard te zijn, dat bij elke poging enkele exemplaren los te hakken, er slechts schilfers steen losschoten en de schelpen zwaar beschadigd werden. Na vele vruchteloze pogingen besloot ik mijn geluk wat hogerop te beproeven.

Nadat ik aan de zijkant van het voetpad wat aarde tussen de boomwortels had weggevoerd, kwam de oorspronkelijke zandsteen bloot te lig-

gen. Deze was aan de oppervlakte zo sterk verweerd en geërodeerd, dat de schelpen er als bijna losliggende vormeloze klompen te verzamelen waren. De fossielen waren hier zo talrijk, dat ze tegen elkaar aan lagen als eieren in een nest. Na het zorgvuldig verwijderen van het om de schelp zittend gesteente kon het determineren beginnen. Helaas had ik te maken met slechts één soort, een gastropode, behorend tot het geslacht *Acteonella*.

De schelpen zijn eivormig met een kort kegelvormig tonggedeelte, de mondopening is langgerekt, bovenaan smal en onderaan iets verbreed. De hoogte van de schelp is ongeveer 7 cm en de breedte ongeveer 4 cm.

Het geslacht *Acteonella* behoort tot de subklasse der Opisthobranchia en is karakteristiek voor het Krijt. De exemplaren uit Brandenburg zijn dan ook uit het Bovenkrijt. We vinden de *Acteonella* meestal in de buurt van riffen en in een tropisch klimaat.

De in Brandenburg gevonden fossielen lenen zich bijzonder goed voor het maken van een doorsnede van de schelp en vervolgens het polijsten van het snijvlak. Deze doorsneden geven een goed beeld van de inwendige structuur van de schelp.

R.v.d. Mark

Bent u over de Vita tevreden, zegt het voort
Bent u ontevreden, zegt het ons.

Red.

Haaienparing van nabij

Tijdens een verblijf in het Laboratoire Maritime te Dinard, waren wij getuige van een paring van twee hondshaaien, *Scylliorhinus caniculus* L. Eén van de grotere aquaria was bevolkt met een 8-tal flink uit de kluiten gewassen hondshaaien van een 60-70 cm. De mannetjes waren duidelijk donkerder gekleurd dan de wijfjes. Aan een kaal hoornkoraaltakje, dat elk jaar weer in het aquarium gezet wordt om de eiafzetting te vergemakkelijken, was ook nu al een tiental eierkapsels in verschillende kleurschakeringen afgezet.

Twee hondshaaien zwommen in paarhouding rond. Het mannetje lag evenwijdig tegen de flank van het vrouwtje aangeleund. Hij had zich met zijn bek aan de zijkant van de kop van het wijfje vastgebeten, ter hoogte van de kieuwspleten. Duidelijk was te zien hoe het mannelijke copulatieorgaan de geslachtsopening van het wijfje binnendrong.

Nadat het rondzwemmen en de paring ongeveer een 10 minuten in beslag had genomen lieten de dieren elkaar los.

Het kan zijn dat het liefdesspel langer duurt, want toen wij bij het aquarium kwamen was de paring reeds in gang.

Van een beschadiging van de kop van het wijfje door het mannetjes was geen enkel spoor te bekennen.

EIKAPSEL

Tijdens dezelfde vangreis vonden wij in de vloedlijn ook nog een eikapsel van de hondshaai. Dit keer hadden we geluk want het kapsel bevatte een reeds goed ontwikkeld embryo, dat echter wel dood was.

B.E.

